

KU LEUVEN

LUCAS

CARE RESEARCH & CONSULTANCY

35 jaar maatschappelijke erkenning
van het maatschappelijk werk

Prof. dr. Koen Hermans

VIEWZ
VISIE EN EXPERTISE IN WELZIJN EN ZORG

Professionalisering van het sociaal werk

19 eerste opleiding Sociaal werk in België

- Sociaal werk als onderdeel van 'staat' : 'sociaal onderzoek'
- Sociaal werk vanuit middenveld

1927 René Sand: vertaalde 'What is social casework' van Richmond

1948 Maria Baers: wetsvoorstel ter bescherming van de beroepstitel

1976 Art. 59 van de OCMW-wet

Het 'echte' sociaal werk, ook of toch vooral in de OCMW ?

- Ondanks wettelijke erkenning, een stiefmoederlijke behandeling (de 'dubbele pet')
 - Groei van heel wat nieuwe diensten, vaak als kritiek op 'ambtelijke' sociaal werk
- Permanent 'spanningsveld' tussen publiek en privaat sociaal werk

Complexe realiteit van het maatschappelijk werk in een OCMW

- Politieke logica : wie krijgt wat, hoe, wie betaalt?
→ RECHTVAARDIGHEID
- Ambtelijke logica : wat schrijven de regels voor ?
→ GELIJKHEID
- Professionele logica : wat vraagt de cliënt?
→ RESPONSIVITEIT

Professionele logica versterken

- Heel wat mogelijkheden op de werkvloer:
 - Intervisie en casusbesprekingen
 - Intern overleg tussen 'specialismen'
 - Bewaken van caseload
- Met een dubbel doel :
 - Expliciteren van expertise van de sociaal werkers
 - Garanderen van artikel 59 van de OCMW-wet

Sterk sociaal werk in Vlaanderen

- 1ste Vlaamse sociaalwerkconferentie in 2018
- Intensieve voorbereiding met 7 werkgroepen van sociaal werkers
- Dubbele boodschap:
 - Mensenrechtenbenadering en 5 krachtlijnen van sterk sociaal werk
 - Sociaal werk onder druk

Mensenrechten als referentie- & handelingskader

De waarborgfunctie van rechten

- Mensenrechten als toetsingsinstrument
- Het realiseren van de toegang tot rechten, vaak op het niveau van een individu of een specifieke groep

De sociaal-politieke functie van rechten

- Mensenrechten als streefdoel
- Ingrijpen op de structurele bestaansvoorwaarden en de hulpbronnen zodat de samenleving minder ongelijkheid en meer rechtvaardigheid realiseert

Krachtlijnen onder druk

- Een context van schaarste
- Toegenomen caseload en werklast
- Toegenomen registratiedruk en bureaucratisering
- De politiserende opdracht staat onder druk
- Minder groot maatschappelijk draagvlak voor het collectiviseren van problemen

Sterk sociaal werk : actieprogramma

- Vlaams Platform en regionale platforms
- Dubbele boodschap:
 - Intern : trots versterken en community building
 - Extern boodschap : sociaal werk doet ertoe
- Volgende sociaalwerkconferentie : 5 mei 2022

Sterk Sociaal Werk of toch een beroepsvereniging ?

- Taken van een beroepsvereniging :
 - Toegang tot het beroep regelen
 - Autonomie versterken
 - Monopolie over taken bekomen
 - Eigen kennisbasis expliciteren en versterken
 - Opleiding door de beroepsgroep
 - Gemeenschappelijke ethische code
 - Professionele belangen verdedigen
 - Politiserend werken

→ Quo vadis Federatie ? Welke keuzes? Welke opportuniteiten?

Nood aan fundamenteel debat over het opleiden

Onderwijsveld evolueert

Masters in het sociaal werk
Professionele bachelors
HBO5 opleidingen
Nieuwe HBO6 opleidingen

Complexiteit SW in OCMW

Regelgeving
Sociaal onderzoek en de 'dubbele' rol
Specialisaties
Superdiversiteit

3 pistes :

- Naar een vierjarige opleiding : 1 +3 of 3+1
- BanaBa Sociaal werk in OCMW
- Eigen opleidingen door Federatie